

**PROGRAM KOMBËTAR
PËR
KËRKIM E ZHVILLIM**

AGJENCIA E KËRKIMIT, TEKNOLOGJISË DHE INOVACIONIT

SHKENCAT SOCIALE DHE ALBANOLOGJIKE

AFATI: 2010 – 2012

I. TË DHËNA TË PËRGJITHSHME

1. Emërtimi i Programit:

SHKENCAT SOCIALE DHE ALBANOLOGJIKE

2. Institucioni qendror përgjegjës:

AGJENCIA E KËRKIMIT, TEKNOLOGJISË DHE INOVACIONIT

3. Institucionet shkencore të përfshira në Program:

UNIVERSITETET, INSTITUTET, QENDRAT KËRKIMORE

4. Fushat e kërkimit shkencor që lëvron Programi:

GJUHËSI

HISTORI E SHQIPËRISË

KULTURË POPULLORE

FUSHAT E ALBANOLOGJISË PËRGJITHËSISHT

FUSHA E SHKENCAVE SOCIALE

6. Afatet: 2010 – 2012

7. Financimi total (mijë lekë): 46. 000

II. PËRMBAJTJA

1. SHKURTESË RRETH PROGRAMIT KOMBËTAR TË SHKENCAVE HUMANE DHE ALBANOLOGJIKE

Bazuar në relacionin zyrtar, të dorëzuar nga grupi i punës pranë Akademisë së Shkencave, në MASH, vëmë re se në Programin Kombëtar **“Shkencat humane dhe albanologjike”** u financuan 8 projekte, të miratuara në vitin 2003. Projektet, që u përzgjodhën për t’u zbatuar, ishin të lidhur me objektivat e programit në fushat e historisë, gjuhësisë, kulturës dhe traditës, si dhe me disa aktuale sociale.

Në fushën e gjuhësisë janë përgatitur dy fjalorë të tipeve të ndryshme, që pasuruan fondin leksikor. Në kuadër të projektit SHA-2 ka përfunduar hartimi i Fjalorit Sinonimik të Gjuhës Shqipe (FSGJSH), i tipit të mesëm me rreth 30.000 fjalë, me rreth 10.000 grupe e çifte sinonimike, me ndarje kuptimore e shpjegime të ngjeshura për kuptimet themelore dhe me referime të njësitë leksikore bazë, me shpjegime plotësuese e shënime për përdorimin e fjalëve dhe veçoritë stilistike, ngjyrimet emocionuese, etj. Është bërë promovimi i veprës së botuar. Në kuadër të projektit SHA-3 u përgatit për botim Fjalori i Gjuhës shqipe me 1 200 faqe dhe me rreth 45000 fjalë. Vepra është mbrojtur në Këshillin Shkencor të IGJL dhe është gati për botim duke realizuar kështu objektivat e projektit.

Në fushën e botimeve enciklopedike janë përfunduar dy enciklopedi, enciklopedia shqiptare (Projekti: “Enciklopedia Shqiptare” dhe ajo e artit shqiptar (Projekti: “Enciklopedia e Artit Shqiptar”), me një bazë të gjerë të informacionit shkencor për Shqipërinë dhe shqiptarët, të cilat do të plotësojnë një zbrazëti të ndieshme në këtë fushë botimesh dhe do të ndihmojnë për të rivendosur disa të vërteta historike, ndaj disa të pavërtetave historike, shpesh të përhapura edhe përmes botimeve të huaja enciklopedike tendencioze ose të painformuara. Është përgatitur platforma, metodika e punës dhe kriteret teknike të veprës “Enciklopedine shqiptare” (Projekti SHA-1). U hartuan mbi 500 zëra (shkronjat A-J) nga fushat: Arkeologji, Histori e Mesjetës dhe Kohës së Re, Kultura popullore, Arsimi, Shtypi, Sportet. Është punuar për krijimin e fondit të ilustrimeve, duke u siguruar një numër i mirë fotografish (1100) të personaliteteve dhe objekteve sipas propozimeve të redaksive. Është pasuruar ndjeshëm biblioteka me vepra të përgjithshme konsultimi. Janë skeduar mbi 100 libra. Në kuadër të këtij projekti (Sha-4), “Enciklopedia e Artit Shqiptar”, u hartuan gjithsej 1749 zëra enciklopedik. Në këtë projekt kanë bashkëpunuar studiues nga Kosova dhe Maqedonia. Është bërë redaktimi i parë dhe i dytë shkencor për

afërsisht 1000 zëra. Objektivat e projektit janë realizuar dhe është hedhur baza për sigurimin e botimit të veprës.

Në fushën e kulturës popullore u synua që të evidentoheshin vlerat materiale folklorike dhe shpirtërore në krijimtarinë e lirikës së dashurisë, vajeve dhe ninullave mes shqiptarëve dhe malazezëve. Në periudhën 3-vjeçare 2003-05, u krye studimi "Shtegtime kulturore folklorike ndërkufitare në fushën e lirikës" (Projekti SHA-8). Ky studim u kurorëzua me botimin e monografisë në formë libri me titull "Paralele folklorike ndërkufitare: këngët e dasmës, ninullat shqipare dhe malazeze", nga Shtëpia botuese "Camaj-Pipa". Objektivat e projektit u realizuan dhe rezultatet e arritura hapin mundësi për studime të tjera në të ardhmen në këtë fushë.

Në fushën e historisë u synua plotësimi i korpusit të dokumentacionit historik me realizimin e botimit "Skenderbeu dhe lufta shqiptaro-turke në shek. XV, Vëll. I, (Projekti SHA-5), për të vënë në qarkullim një informacion të ri të panjohur, me rëndësi për trajtime të reja dhe objektive. Është përfunduar dhe është botuar vepra "Skenderbeu dhe lufta shqiptaro-turke në shek. XV, Vëll. I (Burime historike shqiptare të shek. XV). Njëpëmjet tre ekspeditash në Arkivin e Kryeministrit të Perandorisë Osmane në Stamboll, në Austri e në Kroaci, u bë e mundur të grumbullohen rreth 10 000 fotokopje dokumentash të shekullit XV-XVII, për çerekun e fundit të shek. XIX dhe për fillimet e shek. XX. Gjithë ky dokumentacion i arkivuar në Institutin e Historisë është një bazë shumë e vlefshme për studime në fushën e Historisë së Shqipërisë. Dokumentat e arkivuara kanë ndihmuar në përgatitjen e kumtesave dhe në simpoziume të ndryshme siç ishte p.sh. Konferenca për 500 vjetorin e vdekjes së Skënderbeut, duke realizuar objektivat e projektit.

Në fushën e shkencave sociale u synua të studiohen motivet komplekse të delinkuencës rinore në Shqipëri në periudhën aktuale dhe konkretisht me fenomenin e kriminalitetit në adoleshencë dhe në moshën rinore. Në këtë fushë u krye vëzhgimi cilësor për gjendjen e kriminalitetit në moshat rinore dhe faktorëve psikologjikë, socialë dhe ekonomikë që ndikojnë në të. Gjatë periudhës 3-vjeçare të projektit, Fakulteti i Shkencave Sociale, në bashkëpunim me studjues dhe me studentë të Fakultetit realizoi studimin, në shkallë kombëtare, mbi gjendjen e kriminalitetit në moshat rinore dhe faktorëve psikologjikë, socialë dhe ekonomikë që ndikojnë në të në disa rrethe të vendit. U krye përpunimi i të dhënave të marra nga vëzhgimi dhe nxjerrja e rezultateve statistikore. Mbi këtë bazë u bë nxjerrja e përfundimeve dhe rekomandimeve. Studimi u finalizua me një botim prej 200 faqesh. Botimi u promovua me përfaqësues nga dikasteret e interesuara, specialistë dhe përfaqësues të sistemit arsimor në vend. Ky studim do të shërbejë për dhënien e rekomandimeve për rrugët e parandalimit të fenomenit të kriminalitetit në adoleshencë dhe në moshën rinore në bashkëpunim me aktorët sociale, legalë, edukues, efikasë për parandalimin e tij, duke realizuar objektivat e projektit.

2. GJENDJA EKZISTUESE DHE MOTIVIMI I PROGRAMIT

Në gjendjen aktuale të zhvillimit të shkencave sociale dhe albanologjike, duke shfrytëzuar arritjet më të mira në këto fusha, por duke u nisur sidomos nga nevoja për ridimensionim të tyre me arritjet teorike bashkëkohore, për t'i dhënë një impuls të ri kërkimit në periudhën e përcaktuar më lart, ky program synon të orientojë kërkimin në fushat përkatëse, në mënyrë që produkti që pritet, të shënojë një arritje teorike më të lartë për trajtimin e fushave përkatëse, një përshtatje më të mirë të kërkimit me nevojat e vendit, një bashkëpunim më të mirë të studimit të dukurive në planin kombëtar me atë rajonal e më gjerë. Në këtë kuptim, mendojmë se orientimi i programit kombëtar me këtë vizion do të shërbejë si një pasuri e mëtejshme kombëtare, por edhe do të ketë një impakt të mirëfilltë në edukimin shkencor e kulturor të brezave të rinj.

Në mënyrë të veçantë lind nevoja të pasurohen studimet albanologjike mbi bazën e fakteve dhe të informacionit të ri shkencor, të zgjerohet rrethi i problematikës shkencore dhe gjeografia e këtyre studimeve duke përfshirë si pjesë integrale të tyre aspekte të jetës historike, sociale e kulturore të popullsisë shqiptare që jeton në trojet e veta etnike jashtë kufijve politikë të shtetit të sotëm shqiptar si dhe të diasporës shqiptare. Në të njëjtën kohë, në fushën e shkencave sociale është e domosdoshme të kryhen studime komplekse për probleme të rëndësishme social - psikologjike, çështje të sociolinguistikës që lidhen me probleme të standartit, dialekteve, sociolekteve, gjuhëve në kontakt, etj. Gjithashtu, situata aktuale e zhvillimit të vendit shtron nevojën e thellimit të studimeve në fushën e shkencave ekonomike, lidhur me politikat makroekonomike, financiare e fiskale, provatizimin strategjik, migracioni, përmirësimi i statistikave, kualifikimi i administratës publike, nxitja e sipërmarrjes, marrëveshjet dypalëshe dhe shumëpalëshe, etj.

Punimet dhe botimet që do të realizohen në kuadrin e këtij programi, do t'i shërbejnë zhvillimit të mëtejshëm të shkencave humane dhe albanologjike duke i dhënë opinionit shkencor të brendshëm dhe të jashtëm vepra themelore për historinë, gjuhën, kulturën dhe traditat, si dhe problemet aktuale sociale të popullit shqiptar, të cilat, veç të tjerave, do të ndihmojnë për afirmimin e vlerave dhe të trashëgimit të tij historik si dëshmi e identitetit kombëtar të shqiptarëve si popull. Në kushtet e sotme të zhvillimeve botërore, realizimi i këtyre studimeve ka rëndësi për ruajtjen e veçorive kombëtare si shprehje e diversitetit të kulturave e qytetërimeve, si pjesë e pasurisë universale të kulturës së njerëzimit.

Programi do të realizohet nëpërmjet aplikimit me projekt propozime nga universitetet, institutet kërkimore dhe qendrat kërkimore, etj.

3. DREJTIMET PARËSORE

Drejt看met përparësore ku do të përqendrohet programi janë disa nga fushat themelore të historisë, të gjuhës dhe të kulturës materiale e shpirtërore të popullit shqiptar, shprehje e identitetit të tij, duke përfshirë traditat historike dhe sociale e kulturore, gjuhën, folklorin, etnografinë, vlerat sociale arkeologjike, letërsinë artistike dhe artet si pjesë të trashëgimit tonë kulturor, personalitete të shquara, aspekte të ndryshme të jetës ekonomike, politike, shoqërore e arsimore, vlerat shkencore, aspekte të jetës shpirtërore e fetare, aspekte të jetës së shqiptarëve në diasporë, procese të reja urbane, si dhe probleme të rëndësishme social-psikologjike të periudhës së tranzicionit.

Objektiviteti shkencor i paraqitjes dhe i interpretimit të fakteve, ngjarjeve e figurave, do të bëjë që të ndriçohen në dritë të re shumë syresh, duke rivlerësuar ngjarje e personalitete që në të kaluarën ose janë lënë në hije ose janë denigruar, duke mënjauar trajtimet e njëanshme dhe të ideologjizuara, të trashëguara nga studimet e mëparshme.

4. OBJEKTIVAT

Në fushën e **historisë** do të synohet kryesisht që nëpërmjet studimeve monografike dhe përgatitjes së vëllimeve dokumentare, të ndriçohen aspekte thelbësore të periudha të ndryshme të historisë shqiptare, të vihet në qarkullim shkencor një informacion i ri i panjohur, me rëndësi për trajtime të reja dhe objektive të proceseve e ngjarjeve historike të epokave të ndryshme, duke nisur nga mesjeta e vonë e deri në ditët tona. Studime të tilla, si dhe baza e gjerë dokumentare, do të shërbejnë si për avancimin e studimeve historike për periudha, procese dhe ngjarje të veçanta, ashtu edhe për përsosjen metodologjike të historiografisë shqiptare në përgjithësi.

Në fushën e **gjuhësisë** do të synohet të botohen vepra përgjithësuese, që pasqyrojnë prurjet e reja në gjuhën shqipe, studime të mikromjediseve sociale si rezultat i lëvizjeve demokratike dhe probleme të përvetësimit të gjuhës shqipe në bashkësi folësish me lëvizje demografike e prejardhje heterogjene. Rëndësi të veçante do t'i kushtohet pasurisë leksikore të shqipes, fjalorëve të tipeve të ndryshme që do të japin prurje të veçanta të kësaj pasurie, si dhe studimeve në fushën e etnokulturës.

Në fushën e **kulturës popullore e të etnografisë** do të synohet të paraqiten disa nga vlerat më të shquara të traditës kombëtare sidomos larmia dhe pasuria e veshjeve popullore shqiptare, si shprehje e identitetit të shqiptarëve dhe e origjinalitetit të artit të tyre popullor. Botimi i korpusit të veshjeve popullore krijon mundësi të reja për studimet komparative në këtë fushë, për t'i vendosur më mirë shqiptarët në hartën e arealit etnografik ballkanik, përveç materialit që jep për vazhdimësinë iliro-shqiptare edhe në fushën e veshjeve dhe studime të tjera ilustrative për artin popullor. Vepra të kësaj natyre, përveç vlerës shkencore, janë të kërkuara në kushtet e zhvillimit të turizmit kulturor.

Në fushën e **shkencave sociale** do të synohet të studiohen veçoritë e funksionimit të fenomenit të konkurrencës në sektorë të ndryshëm të veprimtarive shoqërore dhe veçanërisht në sistemin e arsimit; dinamika e divorceve, faktorët kryesorë që i përcaktojnë, si dhe pasojat e tyre socioekonomike e psikokulturore; dukuri të traumave psikologjike të pranishme në shoqërinë e sotme; arsimimi universitar i të rinjve në Republikën e Shqipërisë: përafrime dhe largime nga standardet e përparuara evropianoperëndimore, motivet kryesore të arsimit, cilësia e arsimit, efektiviteti dhe sfidat e reformave në sistemin arsimor.

Në fushën e **shkencave ekonomike** do të synohet të trajtohen politika e stabilitetit makroekonomik dhe e nevojës për politika të reja financiare e fiskale, mundësi dhe prioritete të privatizimit strategjik, ndikimi i migracionit në jetën ekonomike të vendit, përmirësimi i nivelit të statistikave, nevoja për rritje e kapaciteteve të administratës publike, nxitja e sipërmarrjes si dhe

ndikimi i marrëveshjeve dypalëshe dhe shumëpalëshe në fushën ekonomike.

Në fushën e **botimeve enciklopedike** do të synohet për të krijuar një bazë të gjerë të informacionit shkencor për Shqipërinë dhe shqiptarët, që do të shërbejë për hartimin e botimeve enciklopedike, të cilat do të plotësojnë një zbrazëti të ndjeshme në këtë fushë botimesh dhe do të ndihmojnë për të përhapur në masën e gjerë të lexuesve dituritë nga fusha të ndryshme të shkencës.

5. REZULTATET E PRITSHME

Programi do të finalizohet me botimin e disa veprave si *monografi të ndryshme me spektër të gjerë tematik për periudha të ndryshme të historisë së shqiptarëve, vëllime me dokumente të rëndësishme historike nga kjo fushë*, studime për probleme dhe prirje të gjuhës standarde shqipe, studime në fushën etonolinguistike të krahinave të ndryshme të vendit, *Studim indoevropian me atllasin përkatës, Fjalor krahasues ballkanik për emërtimet e gjitarëve, shpendëve dhe bimëve të larta, Fjalori i shqipes së sotme, Veshje popullore shqiptare* (vëll. IV dhe përgatitja e vëll. V), *Enciklopedia e artit shqiptar* dhe do të bëhet puna përgatitore për veprën *Enciklopedia shqiptare*. Në fushën e shkencave sociale programi do të finalizohet me botimin e studimeve, ku do të përfshihen analizat e shkaqeve, prirjet evolutive të problemeve të ndryshme sociale, si edhe rekomandimet përkatëse.

Në fushën e shkencave ekonomike programi do të mbështesë botimin e studimeve shkencore, lidhur me trajtimin e problemeve dhe analizat, që do të trajtohen sipas objektivave të mësipërme.

Këto vepra shënojnë një arritje të re shkencore në fushat përkatëse, përgjithësojnë rezultatet e arritura deri sot në këto fusha dhe hapin rrugë për zhvillimin e mëtejshëm të studimeve humane dhe albanologjike. Ato do të vënë në qarkullim shkencor përfundime e zgjidhje të reja, informacion të ri dhe teza që pasurojnë në nivel bashkëkohor mendimin në shkencat humane dhe albanologjike, përmes zbatimit të metodave e koncepteve moderne të studimit të dukurive historike, shoqërore e kulturore të shoqërisë shqiptare.

Por veprat e përgatitura në kuadrin e këtij programi do të gjejnë edhe një përdorim praktik, do të shërbejnë si mbështetje e domosdoshme për rishikimin dhe përditësimin e teksteve shkollore të fushave përkatëse, për hartimin e veprave me karakter divulgativ. Ato do të pasurojnë bibliotekën e mësuesve dhe të pedagogëve të disiplinave përkatëse, do t'u shërbejnë mjeteve të informimit masiv dhe institucioneve të tjera kulturore, si dhe institucioneve shtetërore në veprimtarinë e tyre për afirmimin e identitetit kombëtar të shqiptarëve dhe të shtetit të tyre në marrëdhëniet ndërkombëtare.

III. FINANCIMI

Tabelë përmbledhëse e financimit të programit
Shkencat Sociale dhe Albanologjike

		Ndarë në vite		
FINANCIMI	GJITHSEJ (Mijë Lekë)	2010	2011	2012
Kosto totale	46,000	15,000	15 000	16,000
Financimi i siguruar	-	-	-	-
Kërkesa për financim	46,000	15.000	15.000	16.000

- a) Në koston e përgjithshme, si edhe në shpenzimet e shërbimet e tjera, përfshihen shpenzimet për botimin e veprave themelore që do të realizohen në kuadrin e këtij programi.
- b) Mendojmë që shpenzimet operative të jenë 80% e shumës përkatëse, kurse shpenzimet kapitale 20%.
Megjithatë, këto proporcione mund të rishikohen në përputhje me projektet konkrete që mund të paraqiten.

SKEDA INFORMATIVE E PROGRAMIT

“SHKENCAT SOCIALE DHE ALBANOLOGJIKE”

AGJENCIA E KËRKIMIT, TEKNOLOGJISË DHE INOVACIONIT

AFATI: 2010 - 2012

MOTIVIMI I PROGRAMIT:

Në kuadrin e Programit Kombëtar për Kërkim e Zhvillim, puna studimore në fushën e shkencave humane dhe albanologjike do të zgjerohet më tej, në përputhje të plotë me objektivat e përgjithshme të zhvillimit dhe me strategjinë e kërkimit shkencor në këto fusha. Kërkimi shkencor në fushë të albanologjisë do të mbështetet në traditën e gjatë, në përvojën e fituar nëpërmjet hartimit dhe botimit të një fondi të gjerë punimesh themelore e disa veprave fundamentale të realizuara nga institucionet shkencore për historinë e shqiptarëve, gjuhën dhe kulturën e tyre, si dhe në arritjet teorike të shkencave bashkëkohore e të nevojave aktuale të vendit. Programi synon të plotësojë e të zgjerojë tematikën e studimit e të kërkimit, të rishikojë në dritë të re disa nga përfundimet e arritura dhe të kompletojë korpusin e veprave që ndriçojnë aspekte të reja të zhvillimit historik e kulturor të shqiptarëve në shekuj. Në mënyrë të veçantë lind nevoja të pasurohen studimet albanologjike mbi bazën e fakteve dhe të informacionit të ri shkencor, të zgjerohet rrethi i problematikës shkencore dhe gjeografia e këtyre studimeve, duke përfshirë si pjesë integrante të tyre aspekte të jetës historike e kulturore të popullsisë shqiptare që jeton në trojet e veta etnike jashtë kufijve politikë të shtetit të sotëm shqiptar, si dhe të diasporës shqiptare. Gjithashtu, programi do të trajtojë problemet kryesore të politikave makroekonomike e financiare, privatizimin strategjik, migracionin, përmirësimi i nivelit të statistikave, kualifikimi i administratës publike, nxitjen e sipërmarrjes, marrëveshjet dypalëshe dhe shumëpalëshe etj.

Punimet dhe botimet që do të realizohen në kuadrin e këtij programi do t'i shërbejnë zhvillimit të mëtejshëm të shkencave humane dhe albanologjike duke i dhënë opinionit shkencor të brendshëm dhe të jashtëm vepra themelore për historinë, gjuhën, kulturën dhe traditat, si dhe problemet aktuale sociale të popullit shqiptar, të cilat, veç të tjerave, do të ndihmojnë për afirmimin e vlerave dhe të trashëgimit të tij historik si dëshmi e identitetit kombëtar të shqiptarëve si popull. Në kushtet e sotme të zhvillimeve botërore, realizimi i këtyre studimeve ka rëndësi për ruajtjen e veçorive kombëtare si shprehje e diversitetit të kulturave e qytetërimeve, si pjesë e pasurisë universale të kulturës së njerëzimit

OBJEKTIVAT KRYESORE :

- Në fushën e historisë do të synohet të sillen kontribute të reja nëpërmjet studimeve, si dhe korpusit të dokumentacionit historik, me anën e të cilit do të vihet në qarkullim shkencor një informacion i ri i panjohur, me rëndësi për trajtime të reja dhe objektive të proceseve e ngjarjeve historike të epokave të ndryshme.
- Në fushën e gjuhësisë do të synohet të botohen vepra përgjithësuese që pasqyrojnë prurjet e reja në gjuhën shqipe, studime në fushën e etnonolinguistikës për të vënë në dukje e studiuar larminë etnogjuhësore të krahinave shqiptare, duke hedhur bazat e studimeve komplekse të gjithë arealit shqipfolës, studime të standardit, të mikromjediseve sociale si rezultat i lëvizjeve demografike dhe probleme të përvetësimit të gjuhës shqipe në bashkësi folësish me prejardhje heterogjene. Rëndësi të veçantë do t'i kushtohet pasurisë leksikore të shqipes, fjalorëve të tipeve të ndryshme që do të japin prurje të veçanta të kësaj pasurie.
- Në fushën e kulturës popullore do të synohet të paraqiten disa nga vlerat më të shquara të traditës kombëtare, sidomos larmia dhe pasuria e veshjeve popullore shqiptare, gjinive të ndryshme të artit popullor, muzikës, këngës, prozës e poezisë popullore si shprehje e identitetit të shqiptarëve dhe e origjinalitetit të artit të tyre popullor.
- Në fushën e shkencave sociale do të synohet të studiohen veçoritë e funksionimit të fenomenit të konkurrencës në sektorë të ndryshëm të veprimtarive shoqërore dhe veçanërisht në sistemin e arsimit; dinamika e divorceve, faktorët kryesorë që i përcaktojnë si dhe pasojat e tyre socioekonomike e psikokulturore; dukuri të traumave psikologjike të pranishme në shoqërinë e sotme; arsimimi universitar i të rinjve në Republikën e Shqipërisë: përafrime dhe largime nga standardet e përparuara evropianoperëndimore, motivet kryesore të arsimit, cilësia e arsimit, si dhe efektiviteti dhe sfidat e reformave në sistemin arsimor.
- Në fushën e shkencave ekonomike do të synohet të studiohen politikat makroekonomike dhe të nevojës për politika të reja financiare, problemet kryesore të privatizimit strategjik, ndikimi i migracionit në jetën ekonomike të vendit, përmirësimi sasior dhe cilësor i statistikave, nevoja për rritje e kapaciteteve të administratës publike, nxitja e sipërmarrjes, si dhe ndikimi i marrëveshjeve dypalëshe dhe shumëpalëshe në fushën ekonomike.
- Në fushën e botimeve enciklopedike do të synohet për të krijuar një bazë të gjerë të informacionit shkencor për Shqipërinë dhe shqiptarët, si dhe marrëdhëniet e tyre me fqinjët, që do të shërbejë për hartimin e botimeve enciklopedike, të cilat do të plotësojnë një zbrazëti të ndjeshme në këtë fushë botimesh.

REZULTATET E PRITSHME DHE NDIKIMI I TYRE:

- Programi do të finalizohet me botimin e disa veprave, si studime për probleme dhe prirje të gjuhës standarde shqipe, studime në fushën etonolinguistike të krahinave të ndryshme të vendit *Studim indoevropian me atlasin përkatës, Fjalor krahasues ballkanik për emërtimet e gjitarëve, shpendëve dhe bimëve të larta, Fjalori i shqipes së sotme, Veshje popullore shqiptare* (vëll. IV dhe përgatitja e vëll. V), *studime dhe dokumente për historinë e popullit shqiptar, Enciklopedia e artit shqiptar* dhe do të bëhet puna përgatitore për veprën *Enciklopedia shqiptare*.
- Në fushën e shkencave sociale, programi do të finalizohet me botimin e studimeve, ku do të përfshihen analizat e shkaqeve, prirjeve evolutive të problemeve të ndryshme sociale, si edhe rekomandimet përkatëse.
- Në fushën e shkencave ekonomike, programi do të mbështesë botimin e studimeve shkencore, lidhur me trajtimin e problemeve dhe analizat, që do të bëhen për disa nga prioritetet kryesore të studimeve ekonomike, si dhe përfundimet dhe rekomandimet përkatëse.
- Këto vepra shënojnë një arritje të re shkencore në fushat përkatëse, përgjithësojnë rezultatet e arritura deri sot në këto fusha dhe hapin rrugë për zhvillimin e mëtejshëm të studimeve humane dhe albanologjike.
- Ato do të vënë në qarkullim shkencor përfundime e zgjidhje të reja, informacion të ri dhe teza që pasurojnë në nivel bashkëkohor mendimin në shkencat humane dhe albanologjike, përmes zbatimit të metodave e koncepteve moderne të studimit të dukurive historike, shoqërore e kulturore të shoqërisë shqiptare.
- Veprat që do të përgatiten në kuadrin e këtij programi do të gjejnë edhe një përdorim praktik, do të shërbejnë si mbështetje e domosdoshme për rishikimin dhe përditësimin e teksteve shkollore të fushave përkatëse, për hartimin e veprave me karakter divulgativ.

FINANCIMI	GJITHSEJ (Mijë Lekë)	Ndarë në vite		
		2010	2011	2012
Kosto totale	46,000	15,000	15,000	16,000
Financimi i siguruar	-	-	-	-
Kërkesa për financim	46,000	15,000	15,000	16,000